مطالعات تاریخ و تمدن ایران و اسلام

دوره ۴، شماره ۱، بهار ۱۳۹۸

صفحات ۴۱- ۲۷

Online ISSN: ۲۴۷۶- ۶۸۵۲

Print ISSN: ۲۵۳۸-۶۳۱X

www.irijournals.com

بررسی تشابه تصویرپردازی در قرآن کریم و نگارگری ایرانی

بلال شانواز[۱]، محبوبه عزیززادگان [۲]

[۱] کارشناسی ارشد تاریخ ایران، دانشگاه شهید بهشتی تهران، ایران

[۲] دانشجوی کارشناسی ارشد نگارگری، دانشگاه الزهرا، تهران، ایران

چکیده

در ایران اسلامی هنرهای سنتی در حقیقت به طریقی برگرفته از قرآن کریم است. هنرمندان سنتی، تحت تاثیر شرایط روحی و اعتقادی که در نتیجه انس و الفت با این معجزه نبوی پیدا نمودند، نه تنها توانستند مفاهیم و معانی و تعابیر قرآنی را در آثار خود به کار بندند، بلکه در بیشتر موارد به گونه ای غیر مستقیم و بدون هیچ گونه قصدی در تمرکز بر ویژگی های هنری نهفته در قرآن و کاربست آن ویژگی‌ها در آثار خود، ساختاری زیبایی شناسی و هنری خلق نمودند که به نوعی منطبق با ساختارهای موجود در قرآم کریم بود. نگارگری ایرانی به عنوان یکی از شاخصه های هنرهای سنتی ایران، همواره از این ویژگبی بهره نبوده و اکثریت این آثار، به نوعی ظاهر و باطنی منطبق با کلام، حقیقت و ساختار قرآن را دارا می باشند. در واقع هنرمند مسلمان ایرانی آنچنان با ویژگی های برونی و حقایق درونی قرآن منطبق گردیده بود که بدون هیچ گونه ارائه خط و خطوطی از جانب قرآن توانسته بود هنری خلق نماید که قرآن معلم ظاهر و باطنش گردد. از جمله وجوهی که می توان به نوعی در بیان تشابه میان نگارگری ایرانی با متن قرآنی به آن پرداخت، نحوه تصویرپردازی می باشد که مبنا و قاعده بنیادین نگارگری ایرانی و سبک قرآن و ابزار برجسته در بیان معانی مجرد و ذهنی این دو مولفه می باشد.

واژه‌های کلیدی: قرآن، تصویرپردازی، نگارگری، نگارگری ایرانی، تشابه

مطالعات تاریخ و تمدن ایران و اسلام

دوره ۴، شماره ۱، بهار ۱۳۹۸، صفحات ۴۱-۲۷